

Forgó Sándor – Racsko Réka

Az MA szintű tanár- és könyvtárszakos hallgatók kérdőíves vizsgálata egy hálózatalapú kurzus tükrében¹

(A Hálózatalapú Oktatási Formával Kombinált Kísérleti Kurzus tapasztalatainak összegzése)

Az internet – a tömeges hozzáférés révén – a nyomtatott termékek és a műsorsugárással történő rádiós és a televíziós műsorok mellé negyedik tömegkommunikációs eszközzé, médiummá vált. A korábbi tömegkommunikációs architektúrákhoz képest azonban több tulajdonságában eltér. A monomedialitást felváltotta multimedialitás, a linearitást a nonlinearitás. A sugárzott hang- majd képtovábbítást felváltotta a hálózati elven működő világháló. Az egyvonalú, lineáris útvonalat, pedig a nonlinearitás, mely révén alternatív bejárások válnak lehetővé új értelmezést adva új olvasottaknak. Az interakció révén az alkotások befogadásának kontrollja átkerül a felhasználó, a befogadó oldalára lehetőséget adva így a tartalom kötetlen felfedezésének. Az internetet már nem csak szolgáltatási csatornaként használjuk, és nemcsak egyoldalúan kommunikálunk, hanem a befogadó aktív közreműködése révén megvalósult a magasszintű interaktivitás révén a kapcsolatteremtés széles skálája is kibontakozott.

A technológia adta új változások – azontúl, hogy az otthonokban már rég jelen vannak olyan *high-tech* eszközök, amelyek az iskolákban még hiányoznak –, merőben új tevékenységeket az oktatómunka során. Például a korábban kizárólag a tanárok által használt/alkalmazott szemléltető eszközöket mára már felváltották a tanár–diák által közösen, vagy egyénileg és/vagy csoportosan használható multimédiás interaktív szemléltető és kooperatív módszereket támogató eszköz együttesek. Nem ritka, hogy ezek használatában sokszor a diákok járatosabbak, mint a gyakorló pedagógusok.

Tehát egy olyan új technológia került – ma már nemcsak a pedagógusok – hanem a diákok kezébe is, amelynek a korábban passzív befogadó szerepét megtestesítő tanuló is részt vehet az oktatási tartalmak megalkotásában és ezáltal aktív tartalom-létrehozóvá válik. Manovich fordulatával élve a web publikációs médiumból kommunikációs médiummá lépett elő és a filmkészítés is „nyílt forráskódúvá” vált, vagyis bárki készíthet magának vagy bemutatásra szánt filmet.

Toffler a harmadik hullám című könyvében definiálja a prosumer (Toffler, 1980) (a *producer és consumer összevonásából adódó*), „gyártó-fogyasztó” meghatározást, ami abban nyilvánul meg, hogy, a passzív fogyasztó egyfajta alkotóvá is válik azáltal, hogy maga alakítja és határozza meg fogyasztását. Tehát megjelenik a *fogyasztói tartalom*. Igaz ez a hálózati médiára is hisz az információhoz jutáson

---

¹A kutatás a 2010/2011. első félévében a Hálózatalapú Oktatási Formával Kombinált Kísérleti Kurzus (HOFK01) kurzus végén lebonyolított kérdőíves felmérés eredményei alapján kerültek feldolgozásra. (Lásd az előző konferencia rendezvény tanulmánykötetében):

Forgó Sándor – Racsko Réka: Hálózatalapú módszerek alkalmazásának tapasztalatai a pedagógusképzésben. In: Ollé János (szerk.) III. Oktatás-Informatikai Konferencia. Tanulmánykötet. Budapest, Magyarország, 2011.01.14-2011.01.15. Budapest: ELTE Eötvös Kiadó, pp. 115-124.

kívül a kétirányúság következtében megjelenik a participáció, az aktív részvétel–azaz egyre nagyobb arányban válunk médiatermékek aktív alakítóivá, illetve magunk is előállítunk tartalmakat.

Ez az új tanulási forma azonban módszertani megújulást, megújítást kíván egy szemléletváltás mellett, amelyet a tanárképzésbe integrálni kell. Az információs társadalom alapintézményeként aposztrofált könyvtár, és az információbrókerként is funkcionáló könyvtárosok a másik alappillérei az oktatásnak és előmozdítói a paradigmaváltásnak.

Kárpáti és szerzőtársa(2009) szerint az információs és kommunikációs technológia (IKT) széleskörű alkalmazása és az oktatásban való megjelenésnek hatására felveti a kérdést, [*...hogyan hat a tanítás-tanulás folyamatára az informatikai eszközök térnyerése, milyen ismeretekre, készségekre, kompetenciákra van szüksége a tanároknak az IKT pedagógiai adaptálásához, a megváltozott tanulási környezetben történő eredményes tanításhoz?*]

Ma már nem elég a „hivatalosan” érvényben lévő digitális kompetenciáról beszélni – annál inkább, mert a társas közösségi elvek előtérbe kerültek –, hanem a hálózatalapú tanulás és az interaktív tévéiTV és mobil (táblagép ekönyv) eszközök oktatásban történő megjelenésével révén újra kell gondolni a kompetencia hierarchiát, egyfajta hálózatalapú és/vagy újmédia kompetenciák elsajátítására is fel kell készíteni hallgatóinkat/diákjainkat.

A 21. századi tanulási terek és formák elengedhetetlen velejárója tehát, hogy a digitális kompetenciaként definiált meghatározást ajánlatos kibővíteni az újmédia kompetenciák feltárásával. A tanulmányban bemutatásra kerül a korábban megfogalmazott „analóg” elektronikus eszközökre vonatkozó médiainformatikai eszközök és tartalmak előállításához szükséges kompetenciákat (*amédia-alfabetizálási* elvárásoktól kezdve a *médiakompetenciákon* át a digitális kompetenciáig).(Forgó 2012.) (Érdemes átgondolni, hogy a *hálózatalapú tanulási* formák elsajátításához és az interaktív tévé (*iTV*)és *mobil táblagépek* alkalmazásához milyen újmédia kompetencia-rendszerszükségés?)

A továbbiakban érdemes áttekintenünk, hogy két szakma (könyvtáros, és tanárszakma) hogyan is definiálta az információs társadalom „gyakorlásához” elengedhetetlen kompetenciákat.

Az UNESCO grünwaldi nyilatkozatában egyfajta naiv utópisztikus módon – az analóg korszakra jellemzően – fogalmazódik meg az a tézis miszerint „Az iskola és a család közös felelőssége, hogy a gyerekeket, és a fiatalokat előkészítse egy olyan világra, amelyet a kép, a hang és a szó alkot. A gyermekeknek és a felnőtteknek képeseknek kell lenniük arra, hogy ezt a három jelrendszert kölcsönös összefonódásukban is megfejtsek. Ez szükségessé teszi, hogy a követelményekhez hozzá igazítsuk a képzés legfontosabb céljait, amelyeket a ’média-alfabetizálás’ szóval foglalhatjuk össze.”²

Az Eszterházy Károly Főiskola Médiainformatika Intézet oktatóinak ars poeticája az ezredforduló éveiben fogalmazódott meg: [*„A médiakompetencia magába foglalja a médiaismeret és médiahasználat elemeit csakúgy, mint az információhordozó médiumok által közvetített és megformált*

---

²Részlet az UNESCO grünwaldi dekrétumából, 1982. UNESCO 1982. 01. 22.

tartalmak kritikus értelmezésének képességét és az információhordozó médiumok kreatív használatához (fejlesztés és prezentáció) szükséges feltételek kialakítását.”] (Forgó, Hauser, Kis-Tóth 2001)

Az információs műveltség

Az információs és digitális írástudás a 21. századi tudáskompetencia rendkívül fontos elemévé vált a mindennapi kommunikációs tevékenységek során. Az információs írástudás (*informationliteracy*)³ fogalmat először Paul Zurkowski említette 1974-ben. Az önállóan is jelentéssel bíró két angol szó összevonásával megalkotott kifejezést napjainkban már gyűjtőfogalomként használjuk a hagyományos műveltség mellett, a számítógépes és információs műveltségre egyaránt. A kifejezés hazai megjelenése Dán (1995) szerint olyan alapképesség, [*...amely számos készség és képesség együttes meglétét feltételező összetett tevékenységsorozat elvégzésére való alkalmasságot jelenti: magába foglalja a megfelelő technikájú értő/értelmező olvasást, az írás- és szóbeli kifejezőképességet, a különböző információhordozók használatához szükséges technológiai készségeket, a számítógép használatának készségét, a megszerzett logikai-gondolati műveletek képességét stb.*]

Az információs írástudás elnevezéssel jelölt információs műveltség legkorábbi hazai szakirodalmi említése Z. Karvalics Lászlótól (1997) származik. Az információs műveltség olyan jellemzőire mutat rá, amelyek főként a digitális írástudás ismérvei. Az elsősorban a pedagógiai szakmai közönség számára szóló írásában a gondolatok megformálásán túl és elektronikus közzétételének lehetőségére is felhívja a figyelmet.

A Wikipédiában az alábbi általános megfogalmazás található: [*„Az **információs írástudás** a számítógépek és az Internet által determinált információs társadalomban a legáltalánosabb megfogalmazásban az állampolgároknak azt a készségét, illetve képességét jelenti, melyre támaszkodva alkalmassá válnak az elektronikus környezetben eredményes ügyintézés végzésére. Másképpen az **információs írástudás** az információk számítógép és az Internet felhasználásával, segített elérésének és eredményes felhasználásának a képességét jelenti.”]* (Wikipedia)

A digitális kompetencia

A digitális kompetencia fogalmában meghatározásban – bár nagyon előrelátóan és széleskörű értelmet adva a digitális világ előtöréséből adódó irányzatoknak megfelelően – szintetizálva szerepel az információs és kommunikációs technológiák alkalmazásával kapcsolatos készségek leírása. E szerint: [*„Az információs és kommunikációs technológiák alkalmazásával kapcsolatos készségek a legalapvetőbb szinten a multimédiás technológiájú információk keresését, értékelését, tárolását, létrehozását, bemutatását és átadását, valamint az internetes kommunikációt és a hálózatokban való részvétel képességét foglalják magukban.”]* (OFI, 2009)A fenti meghatározás azonban nem tér ki a

---

³ Az önállóan is jelentéssel bíró két angol szót, így született meg az *informationliteracy* kifejezés

webkettőn alapuló hálózati és az újmédia-együttesek alkalmazásához felhasználásához szükséges kompetencia szintekre.

Pedagógusok informatikai kompetenciája elemezve Kárpáti és Lakatosné a tanárképzés-és továbbképzés szempontjából olyan struktúra kialakítását tartja hasznosnak, amely lehetővé teszi a képzést minden pedagógus számára, fontos az egyes szakterületeken nélkülözhetetlen, releváns ismeretek nyújtása, a hatékony oktatás érdekében. A kompetenciarendszer röviden az alábbi:

- *Az IKT alkalmazásával kapcsolatos ismeretek*, melyek tanár személyes IKT kompetenciájára vonatkozó, felhasználói képességek.
- Számítógéppel segített tanítási órák tervezése és végrehajtása.
- A számítógép használata az osztálytermi munka szervezésére, a tanulók folyamatos értékelésre és vizsgáztatásra.
- Az IKT használata információszerzésre és tanulásra.
- Az informatikai kultúrával kapcsolatos társadalmi, etikai, jogi és egészségügyi szabályok ismerete és betartása.

Az információs írástudás fogalma tehát sok változáson ment át, értelmezése azonban legtöbbször azoknak a készségeknek a leírására használjuk, amelyek az elektronikus hálózati környezetben történő hatékony kommunikációhoz, eredményes interakcióinkhoz szükségesek.

A két információkezelő-közvetítő szakmát, hivatást gyakorló (könyvtárosok és pedagógusok) körében –legyen az információs írástudás, digitális kompetencia, informatikai vagy akár médiakompetencia– értelmezhetjük olyan átfogó fogalomként, amely mindazon kompetenciákat írja le, amelyek az infokommunikációs technológiák megfelelő használatához, valamint a megfelelő digitális információforrások eléréséhez és kreatív alkalmazásukhoz szükségesek.

A fenti gondolatmentből adódóan a fenti kompetenciarendszer véleményünk szerint összefüggésbe hozható a személyiség értékorientációs rendszerével is.

Egy felmérés a hálózatalapú kurzus keretében

Az empirikus felmérés egyik rész célja, hogy összefüggéseket tárjunk fel a hálózati oktatási formákkal kapcsolatos kurzus résztvevői között a két szakmára jellemző nézetek, attitűdök között. További célunk, hogy szakirodalmi áttekintésen túl, összefüggéseket tárjunk fel a hálózati oktatási formákkal kapcsolatos kurzuson résztvevők IKT-felkészültsége ill. értékorientációs és motivációs és szintje között. A hálózatalapú oktatás tanári-és tanulói tapasztalatain túl a jövőbeni alkalmazási lehetőségeire is szeretnénk kitérni.

A mélyebb tartalmi összefüggések feltárása érdekében keresztábra vizsgálatot végeztünk, amellyel a független változók hatását (a nem, az életkor, tagozat és az internetezésben való jártasság szerepét) elemeztük az előzetes tudásra és a kialakult attitűdre.

A kutatás során fontos elem volt kollaboratív munka sajátosságainak megismertetése, amelyet az elkészített feladatokra kapott folyamatos reflexió, értékelés módszerével valósítottunk meg. A félév

zárásaként a hallgatók kérdőív formájában (N=100) visszajelzést adtak a tapasztalatokról, amelynek eredményeit szeretnénk ismertetni.

A változórendszer elemeit képezik a minta szociális jellemzői (nem, lakóhely...), az internetes – webes kompetenciák, az IKT- attitűd és értékorientáció vizsgálata, illetve a kurzusértékelésére vonatkozó kérdések.

A vizsgálat célja, a mérőeszköz bemutatása

A kutatásunk egyik rész célja volt, hogy a mestertanár és az informatikus könyvtáros hallgatók információs és kommunikációs kompetenciáinak mérésén túl, felmérjük attitűdjüket és a kurzus során megszerzett jártasságuk szintjét a konnektivista tanulási módszerekkel kapcsolatban. Fontosak tartjuk e két szak, szakma elkülönítését, ugyanis *hipotézisünk szerint* különbség fedezhető fel a jártasságok és attitűdök tekintetében, amely az eltérő szakmai felkészítésből is következnek.

A mérőeszközök kiválasztásánál a kvantitatív, ezen belül a kérdőíves módszert tartottuk leghatékonyabbnak, tekintettel a vizsgált minta mind életkori, mind tudományterületi sajátosságainak heterogenitására. A választott vizsgálati módszer alkalmazásának másik oka, az online kitöltéshez szükséges ismeretek gyakorlatban történő elsajátítása volt, hiszen a tanulók korábban nemigen találkoztak hasonlóval.

A résztvevők egy online kérdőív kitöltésével értékelték kurzusok hatékonyságát az új tanulási eszközök tükrében. A vizsgálat kiterjedt többek között a szociális helyzetre, a számítógép-ellátottságra, az internetezésben való jártasságra, a hálózati értékorientációra és a hálózati tanulással kapcsolatos előzetes ismeretekre. Az értékelhető kérdőívek, azaz a minta elemszáma százfős.

A felmérés kérdőíves módszerrel történt, online formában zajlott a kitöltés, nyitott és zárt kérdéseket, Likert-skálát, válasz-mátrixot alkalmaztunk.

Az eredmények ismertetése

A kapott adatok feldolgozása során az alapstatisztikákon túl célunk volt mélyebb statisztikai összefüggések feltárása is, amelyek közül kiemelten fontosnak tartottuk a keresztábrák elemzését, illetve összefüggés-és különbözőségvizsgálatok elvégzését.

Négy független változót, figyelembe véve –a nem, az életkor, tagozat és az internetezésben való jártasság években kifejezve– mértük a függő változókkal tapasztalt összefüggéseket.

A tanulmány második felében az informatikus könyvtáros és a tanári mesterszakos hallgatók attitűdjeit elemezzük.

A *nemek szerinti megoszlás* tekintetében azt mondhatjuk, hogy a férfiak-nők aránya közel egyenlő (54%-46%).

A kurzusok mind a *nappali mind a levelező* szakos hallgatók körében zajlottak (53fő-47fő), ebből következően az életkor nagyobb szórást mutat. A mintában részt vevők 41%-a 19-24 év közötti, 18%-a 23-30 év közötti, a 31-35 és a 41-50 közöttiek aránya 10%-10%. Nagyon lényeges kiemelni, hogy levelező tagozatosok tanár szakos hallgatók aránya 98%-os, elsősorban mesterszakos hallgatók.

A kutatás első felében felmértük az *előzetes ismereteket* a számítógép-, az internet- és a web 2.0 használatát illetően: A megkérdezettek döntő többsége (86 fő már 5 évnél régebben internetezik, 33%-uk pedig 10 éve, illetve ennél régebben. Arra a kérdésre, hogy hány helyen rendelkezik regisztrált hozzáféréssel (közösségi oldalak, webáruházak, webkettes szolgáltatások) 31 fő 10-nél több regisztrációval rendelkezik, 20% pedig átlagban ötten. Az adatok jobban szóródnak ebben az esetben, de a döntő többség e két érték között helyezkedik el.

A kereszttábla vizsgálatok alapján azt mondhatjuk, hogy a nemek és az interneten elérhető, regisztrációhoz kötött oldalakon való részvétel között összefüggés van, a nullhipotézist a Khi-négyzet próba szignifikanciája alapján elvethetjük, hiszen érezhető kapcsolat áll fenn a két változó között. (χ négyzet 18,662; $df=10$; $p<0,05$)

Az eredményeket nézve azt mondhatjuk, hogy a férfiak alapvetően jobban jártasak az internetes szolgáltatásokban a regisztráció számát tekintve.

A vizsgálat eredményei jelzik, hogy a *nemek és a web 2.0 alkalmazások* használatának elsajátítási módjai között összefüggést fedezhetünk fel. A khi-négyzet próba szignifikanciája alapján (χ -négyzet 14,074, $df=3$; $p= 0,007 <0,05$) erős kapcsolat van e két változó között. A kapott eredmények tükrében megállapíthatjuk, hogy a férfiak kisebb arányban ismertek meg új alkalmazásokat ($N=10$), inkább saját maguk, felfedezéssel tanulás útján, internetes böngészéssel találtak rá ($N=23$). A nők esetében azonban a tanári ($N=26$) és a kortárs barátoktól történő elsajátítás jellemző ($N=14$).

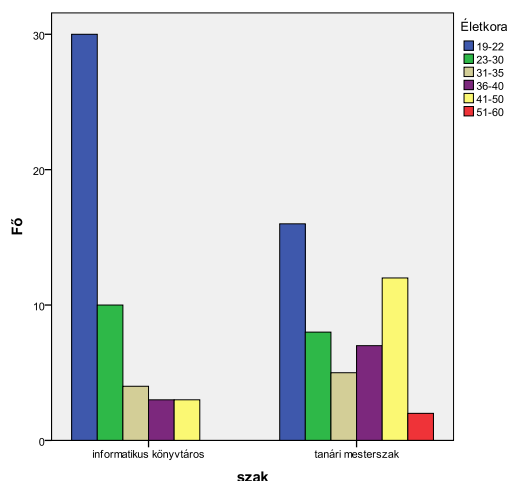
Az életkor és a regisztrációk száma változók között igen erős kapcsolat áll fenn (χ -négyzet 83,787; $df=50$; $p<0,05$), az eredmények alapján megállapíthatjuk, hogy a 19-22 éves korosztály rendelkezik a legtöbb regisztrációval, és ők a legaktívabbak az új szolgáltatások kipróbálása és a beregisztálás terén.

Az életkor és a web 2.0-ás szolgáltatások (például: linkmegosztás, képmegosztás) használatának megoszlása között erős összefüggést mutathatunk ki (χ négyzet=16,182; $df=5$; $p<0,05$).

A kutatásban részt vettek életkori sajátosságai nagyban befolyásolják, hogy a hálózatalapú tanulásról alkotott hozzáállásukat, amelyet a chi négyzet próba erős szignifikancia-szintje alapján jelenthetjük ki (χ -négyzet=0,645; $df=0,03$; Cramer's $V=0,0323$; $df=0,03$), ez alapján a nullhipotézist is elvethetjük.

A tagozat és a hálózatalapú, konnektivista módszerekben való jártasság, az ehhez való hozzáállás, a témakörben való tájékozottság (χ -négyzet=0,075; $p<0,05$) között nincs szignifikáns kapcsolat, tehát a nullhipotézist nem vethetjük el.

A tanár szakos és az informatikus könyvtáros hallgatók elemszámának megoszlása optimális, fele-fele arányban alkotják a mintát (lásd 1.ábra). Az életkor szerinti megoszlás szerint az informatikus könyvtáros hallgatók 60%-a 19-22, illetve 20% a 23-30 éves korosztályból kerül ki, míg a tanár szakosok esetén nagyobb a szórás, hiszen 32% a 19-22, de 24% -ban a 41-50 éves a domináns. A Khi-négyzet próba eredményei alapján szignifikáns összefüggés van a szakok és az életkor között (χ -négyzet=0,075; $p<0,05$)

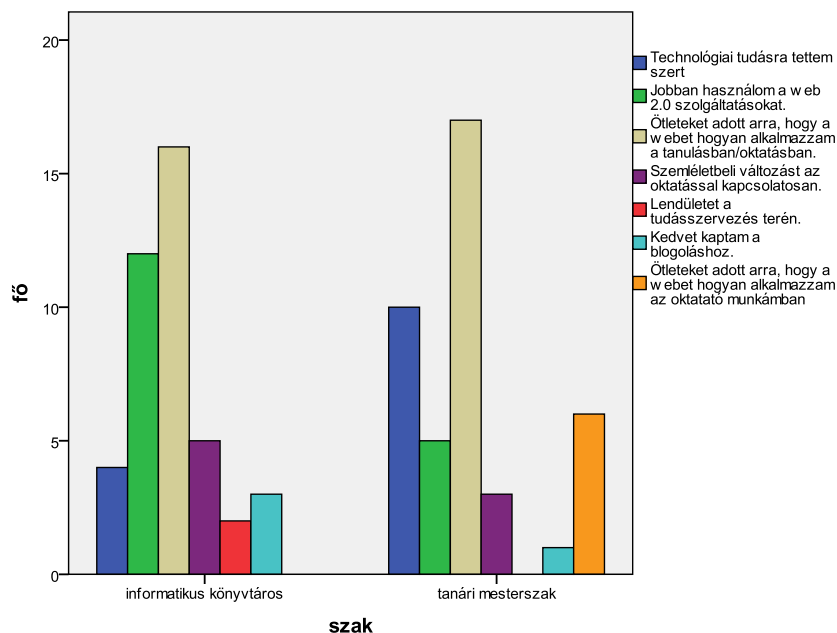

1.ábra Az informatikus könyvtáros és a tanári mesterszakosok életkor szerinti megoszlása

A regisztrált hozzáférések száma és a szakok között nincs szignifikáns összefüggés, azonban a keresztábra-vizsgálat alapján megállapíthatjuk, hogy hasonló eredményeket kapunk mindkét esetben, a leggyakoribb az 5 (informatikus-könyvtáros tanári mesterszak 20-20% és a 10-nél több helyen (30%, 34%) történt regisztráció.

A hálózatalapú tanulásról korábban meglévő ismeretek hasonló arányban jelennek meg, a minta döntő többségének voltak előzetes ismeretei.

A hálózatalapú oktatási formával támogatott kurzus és a szakok között laza szignifikáns összefüggés fedezhető fel (χ -négyzet=16,684; $p=0,08$). Az informatikus könyvtáros hallgatók esetében (lásd 2.ábra) Jobban használom a web 2.0 szolgáltatásait (12 fő, 24%), az ötleteket adott arra, hogy a webet hogyan alkalmazzam a tanulásban/oktatásban (16 fő, 32%). A tanári mesterszakos hallgatóknál igen nagy arányban jelent meg a Technológiai tudásra tettem szert (10 fő, 20%), illetve az ötleteket adott arra, hogy a webet hogyan alkalmazzam a tanulásban/oktatásban (17 fő, 34%). A pedagógusjelölteknél sokszor tapasztalt jelenség, hogy szükségük van a technikai újdonságok gyakorlatban történő alkalmazásáram, míg az informatikus könyvtáros hallgatók inkább az önálló, felfedezésses tanulást részesítik előnyben.

2. ábra Az informatikus könyvtáros és a tanári mesterszakosok véleménye a kurzus használatáról

Konklúziók, a kutatás következménye, jövőbeni tervek

A kutatás egyik fő hozadéka, hogy a két szakma, az informatikus könyvtáros és a tanár szakos hallgatók közötti attitűdbeli különbségekre sikerült rámutatni, emellett azonban még nagyobb hangsúlyt kell fektetnünk az idősebb generáció (X-generáció) oktatására, hiszen ők még mindig nem használják ki a web adta lehetőségeket, illetve nem ismerik kellőképpen a web 2.0 nyújtotta szolgáltatásokat, és ezáltal nem integrálják azt saját didaktikai rendszerükbe.

Az oktatási módszerekben előnyben kell részesítenünk a tevékenységen alapuló gyakorlatokat, ahol az esetleges hiányosságokat jobban tudjuk kezelni és a brainstorming lehetőségei is sokkal hatékonyabban alkalmazhatók, amely kulcsfontosságú az egymástól való tanulás módszerében.

A gyakorlatban jól alkalmazható mindennapokban is népszerű szolgáltatások, és az ehhez kapcsolódó módszerek alkalmazása a felsőoktatásban csökkenthetik a szakadékot a digitális bevándorlók és bennszülöttek között, és elősegítik a digitális esélyegyenlőség megteremtését.

Felhasznált irodalom

DÁN K. (1995) : A könyvtárhasználatra nevelés tapasztalatai külföldön. In: Dán Krisztina–Tóth Gyula: Könyvtár az iskolában: hazai és nemzetközi áttekintés. Budapest: FFPI. p. 146.

Az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciák. Oktatókutatató és Fejlesztő Intézet. 2009.
URL: <http://bit.ly/xjml2i> Hozzáférés ideje: 2011. december 27.

FORGÓ S.,HAUSER Z., KIS-TÓTH L.(2001): Médiainformatika. A multimédia oktatástechnológiája. Líceum kiadó, Eger, 2001.

FORGÓ S. (2012): Új média-kompetenciák a láthatáron – az újmédia oktatásához szükséges tanári kompetenciák In: Agria Média IKT konferencia tanulmánykötete. Eger (Megjelenés alatt)

FORGÓ S.,RACSKO R. (2011): Hálózatalapú módszerek alkalmazásának tapasztalatai a pedagógusképzésben. In: Ollé János (szerk.) III. Oktatás-Informatikai Konferencia. Tanulmánykötet. Budapest, Magyarország, 2011.01.14-2011.01.15. Budapest: ELTE Eötvös Kiadó, pp. 115-124.

LAKATOSNÉTÖRÖK E., KÁRPÁTIA. (2009): Az informatikai kompetencia, a pedagógiai gyakorlat és az innovációs sikeresség összefüggései az európai digitális tananyagportál magyar kipróbálói csoportjában. In: Magyar Pedagógia 109. évf. 3. szám 227–259.

TOFFLER, A. (1980): Die Zukunftschance. (The ThirdWave) C. Bertelsmann, München

UNESCO grönvaldi dekrétumából, 1982. UNESCO 1982. 01. 22.

Dán Krisztina: A könyvtárhasználatra nevelés tapasztalatai külföldön. In: Dán Krisztina–Tóth Gyula: Könyvtár az iskolában: hazai és nemzetközi áttekintés. Budapest: ffpi, 1995. p. 146.

Z. KARVALICS L. (1997): Az információs írástudástól az Internetig. Educatio. 6. évf. 1997. 4. sz. p. 681–698.

Wikipedia. Információs írástudás.

URL: <http://bit.ly/ySCMqh> Hozzáférés ideje: 2011. december 27.

dr.habil. Forgó Sándor
tanszékvezető főiskolai tanár
forgos@ektf.hu

Racsko Réka
fejlesztő asszisztens
racskoreka@gmail.com

KÉRDŐÍV⁴

A Hálózatalapú Oktatási Formával kombinált Képzés – HOFK1 kurzus hallgatói számára

Kedves Hallgató!

Az alábbiakban szeretném kikérni az Ön véleményét a tárgy tanulásához alkalmazott hálózatalapú oktatási forma eredményességéről. Céloom, hogy megismerjem e tanulási formával kapcsolatos álláspontját véleményét. A kérdőív kitöltése nem kötelező, amennyiben kitölti, úgy eredményeket (név nélkül, statisztikai adatként) összesítve fogjuk megjeleníteni.

Köszönettel: dr. Forgó Sándor

1. Nappali tagozat a tantárgy neve

- Kommunikációelmélet
- Médiaismeret
- Médiumismeret II.
- Egyéb:

2. Levelező tagozat a tantárgy neve

- Kommunikációelmélet
- Médiaismeret
- Médiumismeret II.
- Elektronikus médiumok és tananyagok
- Elektronikus tanulási környezetek ETK
- Az IKT alapjai
- Egyéb:

3. Neme *

- férfi, • nő

4. Életkora *

- 19-22, 23-30, 31-35, 36-40, 41-50, 51-60, 60 felett

5. Lakóhelye *

- község (1000 fő alatt)
- község (5000-1001 fő között)
- község (10001 fő felett)
- város (10000 fő alatt)
- város (20000-10001 fő között)
- város (20001 fő felett)
- város (20001 fő felett)
- megyeszékhely
- főváros
- Egyéb:

6. Mióta internetezik? * 1-10 éve

7. Rendelkezésre állt-e a Moodle keretrendszerben is a tananyag? *

igen, nem

8. Rendelkezik –es saját weboldallal?

igen, nem

9. Hány email címe van? * 1-10

---

4 Forgó Sándor - Racskó Réka: Az MA szintű tanár- és könyvtárszakos hallgatók kérdőíves vizsgálata egy hálózatalapú kurzus tükrében. Hálózatalapú Oktatási Formával Kombinált Kísérleti Kurzus.

In. Ollé János: Oktatás-Informatikai Konferencia: Tanulmánykötet. Budapest: ELTE Eötvös Kiadó, 2012. pp. 113-119.

A kérdőíves kutatás a Kommunikációelmélet, Médiumismeret II. (informatikus könyvtáros) és Médiaismeret (mozgókép), Médiumismeret II., Elektronikus médiumok és tananyagok, az Elektronikus Tanulási Környezetek c. kurzus hallgatói körében történt, mely egyúttal az újmédia kutatások alapjául szolgált.

10. Hány helyen rendelkezik regisztrált hozzáféréssel? * közösségi oldalak, webáruházak, webkettes szolgáltatások stb...: 1-10

11. Ha rendelkezik saját weboldallal, annak elérhetősége:

12. Rendelkezik –e saját bloggal?

igen,   nem

13. Ha rendelkezik saját bloggal, annak elérhetősége:

14. Melyik blogfejlesztőalkalmazást használta már az alábbiak közül? *

- Blogspot (Google)
- Blog.hu
- Wordpress
- blogger.com
- Blogter.hu
- Buzz.hu
- Egyéb:

15. Hallott-e már korábban a hálózatalapú tanulásról? *

igen,   nem

16. Véleménye szerint az alábbi alkalmazások mennyiben segítik a hálózat alapú tanulást? *

	1 egyáltalán nem	2 Nem	3 közepesen	4 jelentős mértékben	5 teljes mértékben
közösségi terek használata (Google, MS Office, társas személyi és médiatartalmak)					
közösségi tartalomfejlesztés (Google, MS Office, Wikipédia, egyéb wikik)					
tartalom aggregálás (iGoogle, FireFox)					
reflexió (rövid kommentek, reagálások lehetősége a közzétett tartalomhoz)					
inspiráció (partnerként segítő tanári támogatás)					

17. Véleménye szerint milyen kompetenciákkal rendelkezik az alábbi webkettes-es alkalmazásokat illetően? Milyen rendszerességgel használja az alábbi web 2 kettes-es alkalmazásokat?

1 Egyáltalán nem hallottam róla	2 Már hallottam róla	3 Ismerem	4 Használok	5 Rendszeresen használok is
---------------------------------------	-------------------------	--------------	----------------	-----------------------------------

	1	2	3	4	5
Online kollaborációs irodai alkalmazások (Például: GoogleCalendar, GoogleDocs&Spreadsheets, Zoho)					
Blog felület (Wordpress, Blogspot)					
Blogok keresése					
Blogközösségben való részvétel					
Mikroblog-szolgáltatás (pl. twitter)					
Társas-közösségi háló (hi 5, iWiW, Orkut, Facebook, MySpace, LinkedIn Mindenki.hu, Barátikör.com, MyVIP)					
Fórumozás					
Azonnali üzentküldő szolgáltatások (Skype, Googletalk, MSN)					
Szakmai érdeklődésen alapuló hálózatok (Linked In, Ning közösségek)					
Személykereső (internetes népszerűségeen alapuló)					
Földrajzi helymeghatározás (GoogleMaps)					
Érdeklődési körökben részvétel					
Videómegosztó (Youtube)					
Képmegosztó oldalak (például: Flickr, Indafotó[4], Picasa, Photobucket, SmugMug, Zoomr, Open					

Photo Project)					
Wikipédia és más wikik (szabadon szerkeszthető ismerettárak)					
Aukciós oldalak (például: eBay, Vatera)					
Online kiskereskedelemmel foglalkozó vagy azt támogató oldalak (PayPal, Abaqoos)					
Linkmegosztó szolgáltatások (például: del.icio.us, Diigo, kedvenceim.com, mylink.hu)					
Más oldalakat értékelő szolgáltatások (Digg)					
Hírforrások (feedek) (RSS, Atom (feed)) és a hozzá kapcsolódó szolgáltatásokat nyújtó alkalmazások					
Hírek újrameverését (remixelését) támogató egyéni kezdőlapok (iGoogle, Hírfigyelő[ésRSS-olvasók (GoogleReader)					
Podcast-ok (online tartalmak terjesztésének újszerű formája)					
Közösségi zeneajánló oldalak (Pandora.com, Last.fm)					
Online tárhely-szolgáltatók (Box.net, Dropbox)					
Virtuális világok (Second Life) és online játékok					
Egyesített beléptetőrendszerek (OpenID, TypeKey)					
Mashupok és a létrehozásukat támogató szolgáltatások					
Videóannotációs eszközök alkalmazása (megjegyzések, feliratok készítése p.: Viddler, Bubleply)					
On-line konferencia (u-stream)					
Az internet felhasználásával futó tudományos programok					

18. Kitől (hol) hallott a fenti alábbi webkettes-es alkalmazásokról?

szüleitől, tanárától, kortárs barátjától, interneten bukkant rá, egyéb:... mégpedig (1-5)

19. Kitől sajátította el webkettes-es alkalmazásokhoz szükséges ismereteket (kompetenciákat)?

szüleitől, tanárától, kortárs barátjától, interneten bukkant rá, egyéb:... mégpedig (1-5)

20. Melyeket használja az alábbi alkalmazások közül? *

- RSS olvasó
- szociális linkmegosztót (pl. delicious, diigo)
- fogalomtérkép készítő alkalmazást (MindMap, MindMeister)
- Mikroblog szolgáltatás (twitter)
- Jegyzetelő alkalmazás (Posterous)
- Közösségi oldal (Facebook)
- Szakmai közösségi oldal, referenciaoldal (LinkedIn)
- Online tárhely megosztható tartalommal (Box.net, DropBox.net)
- Közösségi játékok
- Egyéb, mégpedig:

21. Bloggerel-e Ön? HTK-kérdés (Igen Nem)

22. Ön szerint mi a hálózatalapú tanulás (konnektivizmus)? * HTK-kérdés

- Korunk egyik meghatározó tanuláselmélete
- Egy eszköz, semmi több
- Felfújtt lufi, semmi konkrét hozzáadott értékkel
- Nem tudom, de érdekel
- Nem tudom, és nem is izgat különösebben
- Divatos, ám nem időtálló tanuláselmélet

23. Milyen szinten találkozott a hálózatalapú tanulással? *

- Részt is vettem benne.
- Hallottam már róla.
- Soha nem hallottam.
- Egyéb:

24. Melyik feladatokat végezte el a kurzuson? *

- blogkészítés
- közösségi könyvjelző (Delicious)
- videó annotáció
- Googledocs

- SlideShare
- gondolattérkép
- Wikipédia
- Egyéb:

25. Mit nyújtott Önnek a hálózatalapú tanulási módszerekkel és eszközökkel támogatott tanóra? Jelölje

be a három legjellemzőbb állítást * HTK-kérdés

- Technológiai tudásra tettem szert.
- Jobban használom a web 2.0 szolgáltatásokat.
- Ötleteket adott arra, hogy a webet hogyan alkalmazzam a tanulásban/oktatásban.
- Szemléletbeli változást az oktatással kapcsolatosan.
- Új szakmai kapcsolatokat.
- Lendületet a tudásszervezés terén.
- Kedvet kaptam a blogoláshoz.
- Kedvet kaptam a fogalomtérképek készítéséhez.
- Kedvet kaptam a wikihez.
- Kedvet kaptam a tartalomfeltöltéshez (tárhely, virtuális pendrive).
- Ötleteket adott arra, hogy a webet hogyan alkalmazzam a tanulásban
- Ötleteket adott arra, hogy a webet hogyan alkalmazzam az oktató munkámban

26. Mennyire segített Önnek az Hálózatalapú tanulási formával kombinált oktatás... *

	1 Egyáltalán segített	2 nem segített	3 kevésbé segített	4 segített	5 nagyon segített
Új ismeretek szerzésében					
Gyakorlati készségek szerzésében					
Új típusú tanulási formák szerzésében					
Új ismeretek szerzésében					

27. Mit tudott előzetesen a hálózatalapú tanulásról?

28. A tanultak alapján mennyiben változott meg a tudása e témakörrel? *

1	2	3	4	5
Egyáltalán nem	Nem	Nem tudom eldönteni	Jelentős mértékben	Igen nagy mértékben

29. A tanultak alapján hogyan változott meg a hozzáállása a hálózatalapú tanulásról? *

1	2	3	4	5
Egyáltalán nem	Nem	Nem tudom eldönteni	Jelentős mértékben	Igen nagy mértékben

30. Szeretne-e ön egy következő, hasonló szemléletű (hálózatalapú tanulási eszközöket és módszereket tartalmazó) tanegységen részt venni? * HTK kérdés

igen, nem, Egyéb:

31. Mennyire tartotta hasznosnak a Hálózatalapú tanulási formával kombinált oktatást? *

1	2	3	4	5
Egyáltalán nem	Nem	Nem tudom eldönteni	Jelentős mértékben	Igen nagy mértékben

32. Egyéb, észrevételek